

Sphere)”. It was focused on the content knowledge and skills that can be checked through the test methods. The author considers the advantages and disadvantages of using the test methods in distance learning, determines that the major problem is to identify the participant of distance course and personal unavailability of students to manage their learning process. As a way of solution of this problem we propose to carry out control tests in classroom work with the direct control of the tutor, but at the same time we realise that it is hard to fulfil such forms of work in the conditions of university evacuation. The necessity of combination of tests with the tasks of creative nature for the comprehensive checking of levels of learning is emphasised. As a conclusion, author declares that the use of tests for module control within the academic disciplines in advertising is effective for checking the basic theoretical knowledge of students of specialty „Advertising and Public Relations (in Media Sphere)”. In combination with other problematic and creative tasks, which are evaluated individually for each student, control module tests make it possible to objectively measure the level of students' learning of the necessary knowledge and level of development of necessary skills. As for the perspectives of further research, the author of the article considers that it is possible in the direction of studies of such problems as the content of tests of the particular subject and the creation of tests base for students' self-control.

Key words: eLearning, eLearning platform, Moodle, tests, form of control.

Стаття надійшла до редакції 06.05.2017 р.

Прийнято до друку 27.06.2017 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Караман О. Л.

УДК 504:378.14:316.485.26

Н. Ю. Мацай

ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ РЕГІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ В УМОВАХ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

Протягом останнього часу суспільне життя на Сході України зазнало суттєвих змін. Збройний конфлікт порушив систему управління, привів до необхідності евакуації державних органів та установ, змінив життя кожного жителя Луганщини.

Військові дії призвели й до значного погіршення екологічного стану довкілля, порушення системи екологічного контролю, знищення або пошкодження об'єктів природно-заповідного фонду тощо. Оцінити вплив, завданий бойовими діями, на стан повітря, водних та земельних ресурсів, умови існування біоти, сьогодні майже неможливо: значна територія області залишається непідконтрольною Україні, а на

підконтрольній території у зоні розмежування та на звільненої території ще залишаються заміновані ланки, пошкоджені промислові об'єкти, знищені або пошкоджені біоценози [1, с. 1].

Саме у такий час, найактуальнішим стає чітке планування та створення дорожньої карти подальшого регіонального розвитку, які будуть спиратися на принципи інтеграції екологічної складової в усі сфери управління та життєзабезпечення [2, с. 1]. Тобто, система збереження та управління якістю довкілля повинна визначати усі напрямки регіональної політики [3, с. 3–4], що повністю відповідає глобальним Цілям сталого розвитку визначених на період до 2030 року Генеральною Асамблеєю ООН за результатами роботи Саміту ООН 2015 року [4, с. 1, 16–33].

Тому, з квітня 2016 року, на регіональному рівні було розпочато роботу з питань формування та реалізації державної політики в умовах збройного конфлікту шляхом актуалізації Стратегії розвитку Луганської області за допомогою модерації процесу експертом ПРООН та підтримкою проектів «Економічне та соціальне відновлення Донбасу» «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду», «Відновлення управління та примирення на територіях, що постраждали від кризи в Україні», «Швидке реагування на соціальні та економічні проблеми внутрішньо переміщених осіб в Україні».

У дискусіях щодо актуалізації Стратегії приймали участь державні та громадські інституції, міжнародні організації тощо. Враховуючі значні негативні наслідки воєнних дій на території області, наявність непідконтрольної Україні території та домінування протягом багатьох десятиліть ресурсо- і енергоємних галузей і технологій, сировинну орієнтацію експорту і диспропорційну індустріалізацію, які призвели до формування у регіоні неефективної й екологічно небезпечної ситуації в основу актуалізації було покладено ідею сталого розвитку та глобальні Цілі [5, с. 1–12; 6, с. 1–8]. Відповідно до цього, основою стратегічного бачення розвитку Луганської області визначено екологічність регіону та його розвиток без шкоди для навколишнього середовища, а метою Стратегії – створення умов для мирного життя населення зі стійким та динамічним розвитком економіки, високотехнологічних виробництв, які не шкодять навколишньому середовищу [5, с. 8–10, 28, 6, с. 1–8].

Завдяки цьому актуалізована Стратегія направлена на забезпечення глибоких структурних змін в управлінні, які базуються, насамперед, на новій екологічній філософії мислення з етичним ставленням до природи. Основою регіонального розвитку при цьому стає переорієнтація всіх сфер життя людей на формування нової системи екоцентричних цінностей і моралі, які дозволять досягти компромісу між задоволенням потреб людей і можливостями природи задовольнити їх без суттєвої шкоди для неї. Ця нова екоцентрична система повинна сформувати основу для успішної реалізації актуалізованої Стратегії враховуючі те, що всі її пункти мають значну екологічну складову та відповідають

глобальним Цілям. Формування ж екоцентричної особистості нового типу, яка забезпечить ці зміни, тобто екологічної особистості – покладено саме на систему освіти.

Концепцію екологічної освіти в Україні затверджено ще у 2002 році, МОН України. Вона має чітку структуру та охоплює всі вікові, соціальні та професійні групи населення. В ній виділено два основні напрямки освіти – формальний і неформальний. Формальна освіта охоплює всі ланки загальної системи освіти що існує в Україні, неформальна – має просвітницький характер і спрямована на формування екологічної культури населення через засоби масової інформації, громадські екологічні об'єднання, партії тощо. Тому екологічна освіта і виховання всіх верств населення є одним із найважливіших і необхідних шляхів, що сприятиме ефективному вирішенню надзвичайно гострих екологічних і соціально-економічних проблем [7, с. 1–7].

У контексті екологізації вищої освіти необхідно приділяти увагу екологічній підготовці фахівців усіх спеціальностей. Таким чином, головним завданням екологічної освіти у вищих навчальних закладах має стати формування екоцентричного мислення з урахуванням особливостей та потреб нашого регіону. У наш час досягнення цієї мети пов'язане з рядом труднощів, обумовлених, тим, що у майже всіх абітурієнтів, які вступають до вузів, переважає антропоцентричний світогляд. Екологічна ж підготовка студентів повинна забезпечувати корекцію їх світогляду – звільнення його від елементів крайнього антропоцентризму і формування екофільних цінностей.

Тому сьогодні відбувається інтенсивний пошук нової моделі освіти, яка змогла б задовольнити потреби майбутніх поколінь людства у вирішенні проблеми збереження навколишнього природного середовища. Ця робота була започаткована у 2005 року ЮНЕСКО з програми «Десятиріччя освіти на користь сталого розвитку», яка тривала до 2014 року. Важливо зазначити, що на Конференції ООН зі сталого розвитку «Ріо+20» вітчизняними вченими за підтримки МОН України було ініційовано внесення до реєстру ООН добровільного зобов'язання нашої країни – «Екологізація освіти: внесок України», згідно з яким майже 70 українських університетів здійснили екологізацію навчальних програм підготовки фахівців. Тобто екологічна освіта виступає як основа для освіти сталого розвитку особливо у надзвичайних умовах конфліктів.

Особливого значення все це набуває в період орієнтації регіонального розвитку на шлях сталого розвитку, коли необхідністю стає формування нових суспільних цінностей екоцентричного змісту. В умовах подолання наслідків озброєного конфлікту та спрямуванням на сталий розвиток, основою регіональної політики має стати саме формування екоцентричного мислення суспільства, що буде сприяти швидкому та ефективному подоланню наслідків екологічного характеру.

Таким чином, освіта повинна виступити початковим елементом трансформації суспільства до сталого розвитку, який буде забезпечувати

потреби людства у можливостях перетворювати свою уяву про сталий розвиток у реальність. Вона не тільки повинна надавати наукові та технічні знання, а й забезпечувати відповідну мотивацію, бути поясненням і здійснювати соціальну підтримку для формування навичок та їх використання. Ключовим завданням освіти для впровадження Стратегії сталого розвитку особливо в умовах озброєного конфлікту є розвиток мислення, орієнтованого на стале майбутнє, тобто формування оновленого екоцентричного суспільства. Наш регіон рухається далі, ставляться нові завдання, які, насамперед, пов'язані зі збереженням, відновленням та відбудовою, які тісно пов'язана з багатьма глобальними проблемами у розвитку людської цивілізації, і в першу чергу з проблемою війни і миру.

Список використаної літератури

- 1. Резолюція** засідання національної екологічної ради України «Екологічні наслідки воєнних дій на Сході України» від 06.06.2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ecoleague.net/pres-tsentr-vel/novyny/2017-rik/cherven/item/1277-zasidannia-natsionalnoi-ekolo-hichnoi-rady-ukrainy-ekolohichni-naslidky-voiennykh-dii-na-skhodi-ukrainy>.
- 2. Плануючи** досконаліше майбутнє: Чому Україні потрібна Стратегія сталого розвитку. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/presscenter/articles/2017/01/10/mapping-a-sustainable-future-why-does-ukraine-need-a-sustainable-development-strategy.html>.
- 3. Зеркалов Д. В.** Проблеми екології сталого розвитку : Монографія. – К. : Основа, 2013. – 430 с. : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.zerkalov.kiev.ua/sites/default/files/problemi_ekologiyi_stalogo_rizvitku_monografiya.pdf.
- 4. Резолюція** A/RES/70/1 Генеральної Асамблеї ООН «Перебудова нашого миру: Порядок денний в області стійкого розвитку на період до 2030 року» від 15.09.2015 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&referer=/english/&Lang=R.
- 5. Указ** президента України «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» від 15.01.2015 року, № 5/2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015/print1444473236434076>.
- 6. «Стратегія** розвитку Луганської області до 2020 року» від 28.10.2016 року. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.loga.gov.ua/sites/default/files/collections/strategiya_2020.pdf.
- 7. Ecological Sciences for Sustainable Development** [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.unesco.org/new/en/natural-sciences/environment/ecological-sciences/man-and-biosphere-programme/about-mab/icc/icc/24th-session-of-the-mab/>.

Мацай Н. Ю. Екологічна освіта в контексті регіональної Стратегії розвитку в умовах збройного конфлікту

У статті розкрито значення екологічної освіти для актуалізації Стратегії розвитку регіону в умовах озброєного конфлікту. Визначено

особливості екологічних проблем в умовах озброєного конфлікту, особливості та складові екологічної освіти. Схарактеризовано сутність та особливості освіти для сталого розвитку, значення екоцентричного мислення в контексті сталого розвитку суспільства в цілому. Розкрито значення та особливості екологічної освіти у вищій школі в рамках регіональної політики за умов розвитку шляхом сталого розвитку. Представлено основні характеристики та особливості актуалізованої Стратегії розвитку Луганської області до 2020 року, визначено її екологічну основу.

Ключові слова: екологічна освіта, екоцентричне мислення, сталий розвиток, Стратегія розвитку, озброєний конфлікт.

Мацай Н. Ю. Экологическое образование в контексте региональной Стратегии развития в условиях вооруженного конфликта

В статье раскрыто значение экологического образования для актуализации Стратегии развития региона в условиях вооруженного конфликта. Определены особенности экологических проблем в условиях вооруженного конфликта, особенности и составляющие экологического образования. Охарактеризована сущность и особенности образования с целью устойчивого развития, значение экоцентрического мышления в контексте устойчивого развития общества в целом. Раскрыто значение и особенности экологического образования в высшей школе в рамках региональной политики в условиях развития по пути устойчивого развития. Представлены основные характеристики и особенности актуализированной Стратегии развития Луганской области до 2020 года, определена ее экологическая основа.

Ключевые слова: экологическое образование, экоцентрическое мышление, устойчивое развитие, Стратегия развития, вооруженный конфликт.

Matzai N. Environmental education in the context of the regional Development Strategy in the context of the armed conflict

The article deals with the importance of ecological education for updating the Strategy of development of the region in conditions of armed conflict. The peculiarities of ecological problems in conditions of armed conflict, features and components of ecological education are determined. The essence and peculiarities of education for sustainable development, importance of ecocentric thinking in the context of sustainable development of society as a whole are characterized. The significance and peculiarities of ecological education in higher education in the framework of regional policy in terms of development through sustainable development are revealed. The main characteristics and features of the updated Luhansk region development strategy till 2020 are presented, its ecological basis are determined.

Key words: ecological education, ecocentric thinking, sustainable development, development strategy, armed conflict.

Стаття надійшла до редакції 11.05.2017 р.

Прийнято до друку 27.06.2017 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Савченко С. В.

УДК 355.01-025.26(045)

С. В. Савченко

ГІБРИДНА ВІЙНА: СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ТА ОСНОВНІ СУЧАСНІ ПРОЯВИ

В українському науковому дискурсі поняття гібридної війни з'явилося у 2014 році як наслідок анексії Криму та військово-політичної агресії Росії проти України на сході нашої держави.

Зрозуміло, що гібридні війни мають значно більш тривалу, ніж трирічну історію. Наприкінці другого та з початку третього тисячоліття світове співтовариство спостерігало й продовжує спостерігати такі війни, здебільшого за участі Росії проти інших держав, у різних регіонах: Карабахський конфлікт (1992), Придністровський конфлікт (1992), підтримка державного перевороту в Південній Осетії (1992), підтримка режиму Шеварнадзе у грузино-абхазській війні (1993), військово-політична допомога Узбекистану (1999), участь у громадянській війні у Таджикистані (1992–1996), воєнно-політичне втручання у Грузію (2008) тощо.

Головна ознака цих війн Росії проти інших суверенних держав була, безперечно, пов'язана з військовим складником, але ним аж ніяк не обмежувалась. Окрім використання зброї та чисельного людського ресурсу у військовій формі (чи-то приховано, чи-то відкрито), важливими чинниками ведення цих війн виступали політичний вплив на держави, що потерпали від російської агресії, надання Росією економічної та фінансової допомоги авторитарним режимам, які вона підтримувала, проведення відповідної інформаційної та ідеологічної політики, створення умов для розхитування соціально-економічної та політичної ситуації всередині незалежних країн.

Тем не менш, український політикум та наукова спільнота України протягом майже чверті століття з моменту проголошення незалежності нашої країни залишались практично байдужими до таких подій, адже найвно вважалося, що нашу державу це обходить.

Дійсно, з 1991 року й до лютого 2014 в Україні не було жодного воєнного протистояння, ані ініційованого ззовні, ані спровокованого зсередини. Навіть невдалу спробу Росії з розхитування соціально-